

2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Türk Tarihi ve Kültürü Konularının Yeri**Caner DALLI* Mehmet Ali ÇAKMAK***

Makale Bilgisi	ÖZET
Makalenin geliş tarihi: 16.9.2020	Bu çalışmanın amacı 4, 5, 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Türk tarihi ve kültürü konularına ilişkin değer, beceri, öğrenme alanı ile ilişkili kazanımları incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi yöntemi, araştırma probleminin seçilerek anlaşılmasına ve araştırılmasına, tarihsel bir bakış açısına oturtulmasına yardımcı olur. Çalışmada veri kaynağı olarak, 2018 yılında kabul edilen ilkökul 4. sınıf ve ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (MEB 2018) temel alınmıştır. Bu noktada programda yer alan değer, beceri ve kazanımlardan Türk tarihi ve kültürü ile (kültürel özelliklerimiz, geçmişten günümüze kültür, Orta Asya Türk devletleri, Türklerin İslamiyet'i kabul etmesi, Anadolu'nun yurt olması, Osmanlı Devleti tarihi) ilişkili olanlar tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre Türk Tarihi ve kültürü ile ilgili en fazla kazanıma sahip olan öğrenme alanının "Kültür ve Miras" olduğu belirlenmiştir. Kültür ve Miras öğrenme alanının Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki yeri en çok tarih disiplini ile ilişkilendirilmiştir. Bu ilişkiden yola çıkarak sosyal bilgiler öğretmenleri, öğrencilerine Türk tarihi ve kültürü konularını bu öğrenme alanında daha sıklıkla öğretmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir. Programda öğrencilere kazandırılması gereken 18 değerden 8 tanesinin, 27 beceriden de 8'inin Türk tarihi ve kültürü ile ilişkisinin olduğu tespit edilmiştir.
Makalenin kabul tarihi: 21.12.2020	

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türk Tarihi, Türk Kültürü, Öğrenme Alanı

The Place of Turkish History and Culture in the 2018 Social Studies Curriculum**ABSTRACT**

The aim of this study is to examine the acquisitions related to the values, skills, and learning field related to Turkish history and culture in the 4th, 5th, 6th and 7th grade Social Studies Curriculum. In the study, document analysis method was used based on qualitative research approach. The document analysis method helps the research problem to be selectively understood and researched in a historical perspective. In the study, primary school 4th grade and middle school 5th, 6th and 7th grade Social Studies Curriculum (MEB 2018) accepted as the data source were taken as basis. At this point, among the values, skills and achievements in the program, those related to Turkish history and culture (our cultural characteristics, culture from the past to the present, Central Asian Turkish states, Turks' acceptance of Islam, Anatolia's homeland, Ottoman state history) were determined. According to the results of the research, it was determined that the learning area with the most gains about Turkish History and Culture is "Culture and Heritage". The place of the cultural and heritage learning area in the Social Studies program is mostly associated with the discipline of history. Based on this relationship, social studies teachers should teach their students about Turkish history and culture more frequently in this learning area. It has been determined that 8 out of 18 values and 8 out of 27 skills that should be acquired by students in the program are related to Turkish History and Culture.

Keywords: Social Studies, Social Studies Education, Turkish History and Culture, Learning Area

* Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkiye. E-posta: canerdalli44@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3645-427X

**Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkiye. E-posta: mcakmak@gazi.edu.tr

GİRİŞ

Sosyal bilgiler dersine öğrenciler neden ihtiyaç duyar? Neden sosyal bilgiler dersi öğrencilerin en verimli çağında tarih, coğrafya gibi disiplinlere bölünerek verilmesi faydalı bulunmaz? Bu gibi sorulara verilecek oldukça basit cevap şudur: Öğrencileri toplumla uyumlu yaşamaları için toplum hayatına sade ve anlaşılır bilgilerle hazırlamak sosyal bilgiler dersinin temel birkaç görevinden biridir. Dolayısıyla, öğrencileri geleceğe dönük olarak yetiştirmek açısından sosyal bilgiler eğitimi hayati rodedir ve her geçen gün rolü ve önemi artmaktadır (İnan, 2014). Bu durum çocukları geleceğe hazırlamada sosyal bilgiler dersinin önemini de gösterebilir.

Dünyadaki ve ülkemizdeki alanyazın incelendiğinde sosyal bilgilerin tanımı ile ilgili birçok bilim insanının ifadeleri görülmüştür. Sosyal bilgiler; insanları ve hayatlarını değerlendirir. Kendimizi ve değerlerimizi daha iyi anlamamıza yardım eder. Sosyal bilgileri tanımlamak tarih veya coğrafya gibi bir disiplini tanımlanmaktan daha zordur; çünkü sosyal bilgiler çok disiplinli ve disiplinler arası bir alandır (Kılıçoğlu, 2014).

Sosyal bilgiler dersinin ülkemizde en geçerli tanımlarından biri 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programını hazırlayanlar tarafından yapılmıştır. Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilkökul ve ortaokul dersidir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] 2005).

Sosyal bilgilerin tanımı zaman ilerledikçe, konu ile ilgili bilgi birikimleri oluştuğça, çocuklar ve gençlerin anlamlı öğrenmeyi yordaması ile değişme eğilimi göstermiştir. Sosyal bilgiler öğreticileri yeni kuşaklara demokrasinin önemini öğretmenin üzerinde durmuşlar ve sosyal bilgiler öğretiminin öğrencilerin sosyal hayatı anlayıp bu hayatın içinde aktif birer vatandaş olarak yer almaları gerektiğini savunmuşlardır (Sunal & Haas, 2005).

Sosyal bilgiler dersi sayesinde öğrenciler, çok önce yaşamış olan ve günümüzde yaşayan insanlar hakkında fikir sahibi olurlar (Tay & Demir, 2016). Bu sayede sosyal bilgiler dersinin işlenişi daha zevkli ve keyifli bir hâle gelirken öğrenciler de derste aktif olabilirler.

Geçmişten bugüne sosyal bilgiler dersi iyi bir okul programının merkezinde yer almıştır. Çünkü sosyal bilgiler dersi ile öğrenciler dünyayı, insanları, yerleri, kültürleri, sistemleri ve sorunları, hayalleri ve felaketleri fark etmeyi ve onları yorumlamayı öğrenirler. Hazırlanan öğretim ortamlarıyla öğrencilere, hayatı deneyim ettirmenin yanı sıra evreni anlamayı, dikkate almayı ve sorunlar hakkında uzun uzun ve eleştirel düşünebilmelerini, toplum hayatında yer alabilmelerini ve diğerlerinden geri kalmamalarını, eşit adımlar atabilmelerini gerçekleştirmeyi hedefler. Bu her aşamada ve her seviyede temel amaçtır (Parker, 2010). Bu noktadan hareketle sosyal bilgilerin bireyi topluma hazırlamada önemli bir görevi olduğunu belirtmek gerekir.

Bir terim olarak sosyal bilgiler ilk kez 1913'te Amerika'da kullanılmıştır. Sosyal bilgiler terimi okul programlarında bir ders adı olarak ise ilk kez yine Amerika'da 1916'da kullanılmıştır. Sosyal bilgilerden Türkiye özelinde söz edildiğinde genelde; tarih, coğrafya, vatandaşlık disiplinlerine ilişkin temel bilgileri içeren bir ders olduğu fikri hâkimdir. Bu fikrin oluşmasında şüphesiz 1968 yılına kadar ayrı okutulan bu disiplinlerin daha sonra ilkökul düzeyinde sosyal bilgiler adı altında birleştirilip derslerinin içeriğinin de bu disiplinlerle ilişkisi olan konularla sınırlı kalması etkili olmuştur. Sosyal bilgiler adını taşıyan bir dersin Türkiye'de okullarda okutulması ise 1968 yılına denk gelmiştir. 1962 programında "Toplum ve Ülke İncelemeleri" dersinin adı 1968 programında sosyal bilgiler olarak değiştirilmiştir. 1985 yılına gelindiğinde ise ülkenin içinde bulunduğu dönemin hassas yapısı itibarıyla de sosyal bilgiler dersi kaldırılarak yerine "Millî Tarih", "Millî Coğrafya" ve "Vatandaşlık Bilgisi" adında üç ayrı ders konulmuştur. 1998 yılında millî tarih ve millî coğrafya dersleri kaldırılarak sosyal bilgiler dersi konulmuş ve 2005 programına 2010 yılında yapılan

eklemelerle yapılandırıcı bir anlayışa dönülmüştür (Aslan, 2016). Sosyal bilgiler dersi dönem dönem adı değiştirilerek programdan kaldırılmış görünse de etkisi süreç içinde devam etmiştir.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı dikkate alındığında dersin içeriği tanımlar ve amaçlar boyutunda açıkça ifade edilmiştir. Sosyal bilgiler insanla ilgili olan her şeyi konu alan ve sosyal bilimlerin tamamını kapsayan bir derstir. Sosyal bilimler insana dair her türlü konuyu toplumlar arası ilişkileri ve onların yaşayışlarını inceleyen oldukça geniş bir alandır. Tarih, coğrafya, ekonomi, sanat ve estetik, antropoloji gibi birçok disiplini bünyesinde barındırır. Sosyal bilgiler bu disiplinlerin bilgileri ile beslenerek disiplinler arası anlayışla öğrencilere dersi sunmaktadır (Keskin, 2019).

Sosyal bilgiler dersinin yaşanılan topluma bireyi uyumlu hale getirme ve devletin istediği vatandaş tipi yetiştirme gibi çok önemli görevleri vardır. Bu kadar önemli görevlere sahip olan sosyal bilgiler dersi bazı vazgeçilmez özelliklere sahiptir. Etkili vatandaşlık, kültürleme, yöntem ve zaman olan bu özellikler sosyal bilgiler eğitiminin temel ilkeleri olup programın ana omurgasını oluşturmaktadır. Sosyal bilgilerin en geniş ve temel amacı etkili vatandaş yetiştirmedir. Etkili vatandaş ise içinde yaşadığı toplumun kültürünü benimsemiş, sindirmiş ve bunu ileriye taşıma gayretine sahip bireylerden oluşur. Ülkemizin güzide topraklarında yaşayan, birbirine Atatürk milliyetçiliği ile bağlı, cumhuriyetin değerlerine sahip çıkan; geleneksel değerlerimizin toplumu besleyen yanlarını koruyan, buna ek olarak çağdaş ve küresel değerleri öğrenmeye hazır yeni nesiller yetiştirmek sosyal bilgiler eğitiminin temel görevlerindedir. Türkiye'de etkin, sorumluluk sahibi, üretken, geçmişine sahip çıkan, saygılı ve vatansever bireyler yetiştirmenin yolu sosyal bilgiler eğitiminden geçmektedir (Safran, 2011). Bu gibi önemli sebeplerden dolayı, sosyal bilgiler eğitiminin ülkemizde gelişmesine ve öğrencilere aktarılmasına yönelik çalışmalar titizlikle sürdürülmelidir.

Dijital çağ ve küreselleşen dünya ile birlikte yeryüzündeki kültür sınırlarının haritadaki sınırlardan bağımsız olarak genişlemesi, dünyanın her yerinde insanların aynı kıyafetleri giyip aynı yiyecekleri tüketmesi ve aynı şeyleri izleyip eğlenen insanların sayısının artması dünyayı global bir köye dönüştürmüştür. Kültür; inanç, gelenek, ahlaki değerler, yemekler ve kıyafetlerin oluşturduğu "biz kimiz" sorusunun cevabı olarak görülebilir. Her toplumun kendi inanç ve değerleri, gelenekleri o toplumun kültürünü oluşturur. Kültür, sosyal olarak öğrenilir ve zamanla toplum içerisinde aktarılır (Özbaş, 2014). İlköğretim ders programında kültür konularının en iyi aktarılacağı ders sosyal bilgiler olarak görülebilir.

Kültür kelimesinin çeşitli anlamları vardır. Latince'de "toprağı işlemek" anlamındayken daha sonra Batı Avrupa dillerinde "yüksek umumi bilgi" anlamıyla Türkçeye çevrilmiştir. "Durkheim, kültürü toplumsal olguların tümü olarak tanımlamaktadır." (Deveci, 2009). Kültürün tanımındaki ortak noktalardan biri kültürün daha ziyade her topluluğun kendine özgü yaşayış ve davranış tarzı olmasıdır. O halde her topluluk bir kültür sahibidir. Türk milletinin de dili, töresi, dini, hukuku, düşüncesi ve olaylar karşısındaki kişisel davranışlarıyla yüzyıllardan bu yana yaşadığı bir milli Türk kültürü vardır (Kafesoğlu, 2015). Milli Türk kültürü, öğrencilere aktarılmalı ve bu aktarım çalıştaylar, geziler, yerel tarih gibi yardımcı unsurlar devreye konularak uygulanabilmelidir.

Tarih bilinci, din duygusu gibi insanların manevi özellikleri ve medeniyet seviyelerinde derinleşir. Eski dönemlerde halk topluluklarına ait efsane, destan ve menkıbeler toplulukların tarih ihtiyacını oluşturuyor ve onun bilincini yaratıyordu. Bunlar toplumların geçmiş zamanlarına ait yaşayış, düşünce ve inanışlarının yansıması olarak bugün de tarihin oluşumunda ve eksikliklerini tamamlamakta önemli bir kaynak vazifesi görür. İnsanlığın hafızası ve tecrübesi konumunda bulunan tarih; bilinçte yaşadıkça milletlerin karakterini geliştirmeye kültür ve ülkelerini güçlendirmeye yardım eder. Tarihini bilmeyen ve bilincini taşımayan milletler hafıza ve kavrama yeteneklerini kaybetmiş insanlara benzer. Böyle bir durumda milletlerin yükselmeleri veya millet özelliğini korumaları oldukça zordur. İnsanlığın oluşumunda bu derece önemli olan tarih, medeniyetin yükselmesi ile ilişkili olarak ilerler. Türkler eski çağlardan yakın zamanlara değin 2500 yıllık tarihleri boyunca Çin'den Mısır'a kadar hâkimiyet sahaları oluşturmuş bir millettir (Turan, 2014). Bu durumdan dolayı Türk tarihi ve kültürünü ilköğretim programlarında oldukça kuvvetli hazırlamalı ve öğrenciye aktarmada sosyal bilgiler dersinin ne kadar önemli olduğuna dikkat çekmeliyiz.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında tarih konularının öğretimi öğrencilerde özellikle tarihsel empati ve sorgulama becerisini geliştirmeye odaklanmalıdır. Bu beceri öğrencilere sadece tarihsel olayların kronolojisini öğretmeye kalmaz aynı zamanda öğrencilerin bilgi ve kanıtları kullanarak olayların nasıl meydana geldiğini keşfetmelerini sağlar (Öztürk, 2007). Tarih ilköğretim programının her zaman çok önemli bir parçası olmuştur. Öğrenciler uygun eğitim aldıklarında tarihin içeriğini öğrenmek için yeterli bilişsel kapasiteye sahiptirler. İlköğretim öğrencileri kendi ailelerinin, okullarının, ülkelerinin ve diğer ülkelerin tarihini öğrenmelidirler. Öğrenciler gerçek tarihçi gibi düşünme ve davranma yeteneğini geliştirmelidirler (Ulusoy, 2016). Bu durum onların tarihi sevmelerine ve ilgi alanlarına almalarına yardımcı olabilir.

Tarih, sosyal bilimlerin içerisinde yer alır ve geçmişte olan olaylar veya bunlarla ilgili belgelerin verileridir. Milletlerin veya toplumların yaşamlarını sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmeleri onlar için bir hafıza değerinde olan tarihi öğrenmeleri ile doğrudan ilişkilidir. Geçmişte ve günümüzde takip edilebilir ve uzun bir geçmişe, devlet geleneğine sahip olmayan milletler kendilerine tarih uydurma endişesi içinde olmuşlardır (Köstüklü, 2016). Bu nedenle Türk tarihi ve kültürü konuları ilköğretim öğrencilerine sosyal bilgiler dersi yoluyla aksatılmadan verilebilir.

Geçmişin bilimi olarak herkes tarafından tanımlanabilen tarih kavramı birçok tarihçi tarafından farklı şekilde tanımlanmıştır. Tarih, tarihçi ile olguları arasında karşılıklı bir etkileşim süreci, bugün ve geçmiş arasında sürekli bir diyalogdur. Fakat tarihçiyle olguları arasında karşılıklı etkileşim süreci, soyut ve yalın bireyler arasında bir diyalog değil bugünün toplumuyla dünün toplumu arasında bir diyalogdur (Carr, 2011). Bu sebeple tarih ve dün ilişkisi çok sıkı bir şekilde devam etmiştir. Tarihçi dünü yorumlayan ve geleceğe ders veren kişi olarak görülebilir.

Tarih sosyal bilgiler disiplinleri arasında çok özel ve önemli bir konuma sahiptir. Tarihin sosyal bilgiler eğitiminde bu denli önemli olmasında programın amaç ve vizyonunda belirtilen ifadelerin ancak tarih biliminin konularıyla gerçekleşebileceği ve tarihin etkin ve demokratik bireyler yetişmesine olanak sağlamasından kaynaklanmaktadır. Tarih disiplininin, sosyal bilgilere katkısı yeni nesillere günümüz dünyasının gerektirdiği becerileri kazandırması ve vatandaşlık eğitimleri için gerekli ortamı yaratmasıdır. Bu ortam ve tarihçilere özgü yöntemlerin desteği ile ilköğretim öğrencilerine ilerleyen hayatlarında barış, hoşgörü ve toplumsal duyarlılık gibi etkin yurttaş olmanın gereklerinden, zaman ve kronolojiyi algılama, değişim ve sürekliliği algılama, eleştirel düşünme ve empati gibi beceriler kazandırmak hedeflenmiştir (Turan, 2018). Öğrenciler sosyal bilgiler dersinde tarih bilimine ilişkin; geçmiş bilgisine sahip olma, tarih şuru, tarihsel anlayış, tarihsel düşünme ile empati, tarihsel olguları ve yorumları ayırt etme, kanıta dayalı öğrenme ve sorgulama, kronoloji ve sözlü tarih bilgisi gibi beceri, değer ve bilgileri kazanmaları hedeflenmiştir. Geçmişten bugüne toplumlar, devletler, milletler, ortaya çıkışları, siyasi, kültürel, ekonomik ilişki ve değerleri, kültürel mirasları işlenen konular arasındadır. Vatan, vatanseverlik, fetih, harita, gaza, istimalet, gelenek, islahat, tören, milat, uygarlık, reform, rönesans, keşif, kurultay, saltanat gibi pek çok kavram öğretilmeye çalışılır (Öztaşkın, 2018). Bu kavramların pek çoğunun Türk tarihi ve kültürü konu kapsamına girdiği dikkat çekmektedir.

Alanyazın incelendiğinde sosyal bilgiler öğretim programında Türk tarihi ve kültürünün yerine dair yapılan bir çalışma olmadığı görülmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar genel itibarıyla sosyal bilgiler-tarih perspektifinde olduğu (Daşdemir & Tekin, 2018; Tangülü, 2016; Er & Bayındır, 2015; Keçe, 2013; Yılmaz, 2008) ve bu konuların öğretiminde karşılaşılan sürece yönelik ifadeler yer almıştır.

Araştırmanın Amacı ve Problem Durumu

Bu noktadan hareketle araştırmanın temel amacı 4, 5, 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarında yer alan beceriler, değerler, öğrenme alanları ile kazanım ilişkilerini Türk Tarihi ve Kültürü açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Türk Tarihi ve Kültürünün yeri ile ilgili olarak;

1. Değerlere ne düzeyde yer verilmiştir?
2. Beceriler programda kendine nasıl yer bulmuştur?
3. Öğrenme alanında yer alan kazanımların Türk tarihi ve kültürü konusuyla ilişkisi nedir?

YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak doküman araştırması yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma doğal ortama duyarlı, bütüncül bir yaklaşıma sahip, algıların ortaya konmasına imkân veren, nitel verilerle analizin sağlanması ve araştırma deseninin esnek olması gibi temel özelliklere sahiptir. Doküman araştırma yöntemi, araştırma probleminin seçilerek anlaşılmasına ve araştırılmasına tarihsel bir bakış açısına oturtulmasına yardımcı olur (Balci, 2015). Doküman araştırma yöntemi araştırılan konuda araştırmacı ve yazarların ürettikleri bilgilerin bulunması, yorumlanması ve sentezlenip mevcut durumun öğrenilmesi için yürütülen sistemli bir süreçtir. Doküman araştırma yöntemi, belirlenen konular yeterince aydınlatılıncaya, araştırmacı neyi, niçin ve nasıl yapacağını ve çalışmanın alanyazına getireceği katkının ne olacağı konusunda netleşinceye kadar devam edebilir (Karasar, 2016).

Doküman araştırma yöntemi birkaç farklı biçimde karşımıza çıkabilir. İki başkalarının yaptığı ya da söylediklerini birleştirmek yoluyla; ikincisi daha önce yapılan bilimsel çalışmaları eleştirmek için; üçüncüsü birbiriyle ilişkisi olan konularda bağ kurma yoluyla; sonuncusu ise bir alandaki temel konuları tanımlamaktır (Demir, 2017). Çalışmada veri kaynağı olarak, 2018 yılında kabul edilen ilkokul 4. sınıf ve ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programları (MEB 2018) temel alınmıştır.

Veri Analizi

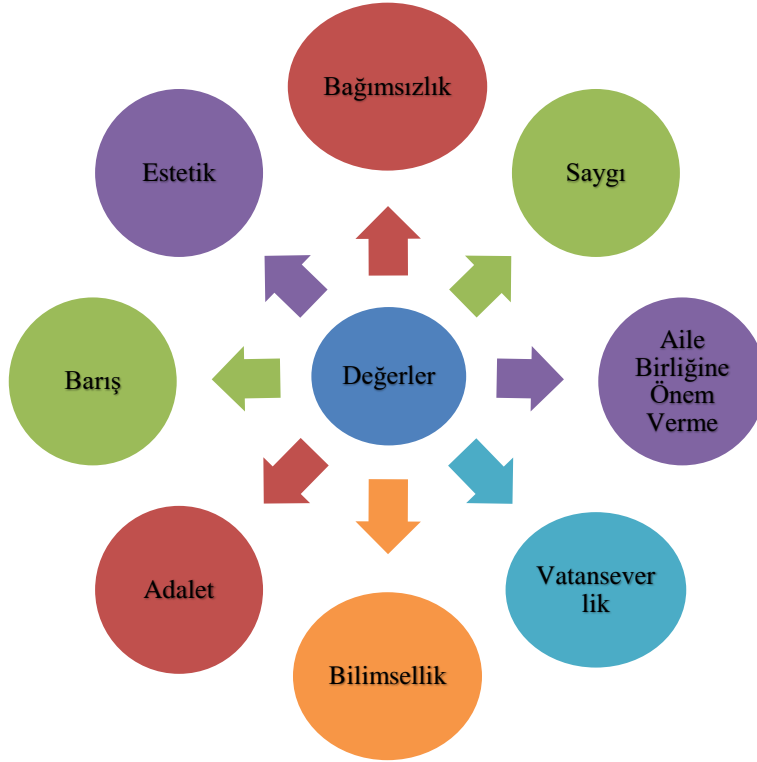
Çalışmada elde edilen veriler betimsel analiz kullanılarak açıklığa kavuşturulmuştur. Betimsel analiz yaklaşımında elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu yaklaşımın temel amacı, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış haliyle okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çerçevede çalışmanın verisini oluşturan 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlar, beceriler, değerler ve öğrenme alanlarının Türk tarihi ve kültürüyle ilişkilendirilmesinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır.

BULGULAR

Bulgular bölümünün içeriğinde araştırma amaçlarındaki sıraya uygun olarak alt başlıklar, tablo ve şekillerle çalışma ortaya konmuştur. Şekillerde Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Türk tarihi ve kültürü konularına ilişkin değer, beceri ve öğrenme alanı ile kazanım arasındaki ilişkiler verilmiş ve programdaki kazanımlardan doğrudan atıf yapılarak yararlanılmıştır.

1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Şekil 1. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Türk Tarihi ve Kültürü ile İlgili Değerler

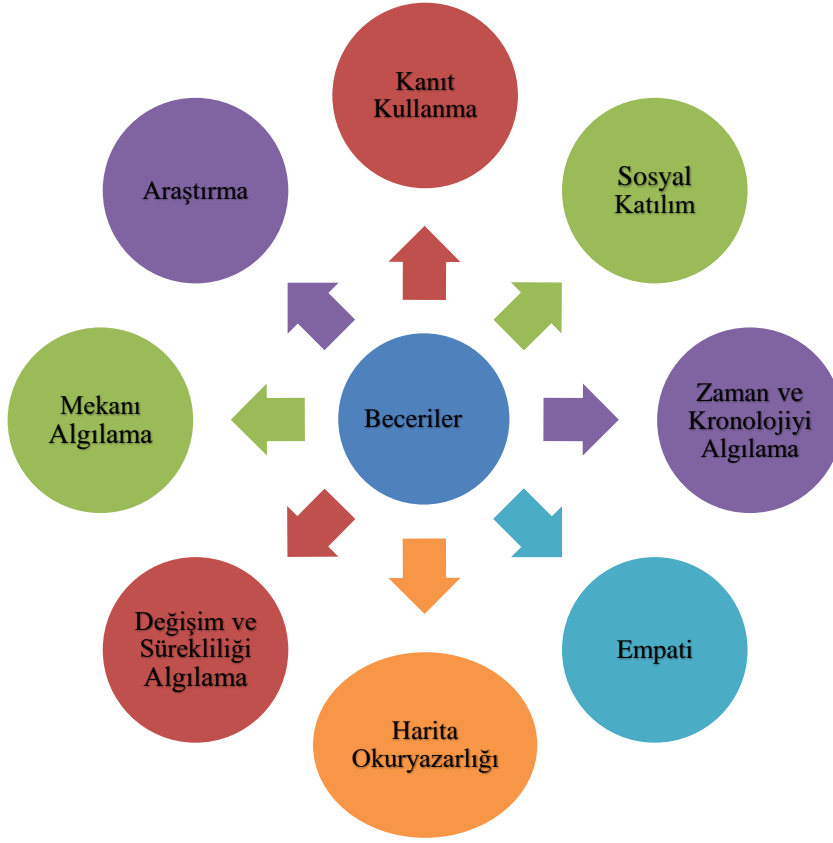
2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan değerlerin toplam sayısı 18 olarak belirlenmiştir. Programda ifade edilen 18 değerden 8 tanesinin doğrudan Türk tarihi ve kültürü konusu ile ilişkisi bulunduğu tespit edilmiştir. Bu değerler; “Bağımsızlık”, “Saygı”, “Aile Birliğine Önem Verme”, “Vatanseverlik”, “Bilimsellik”, “Adalet”, “Barış”, “Estetik” olarak belirlenmiştir. Belirlenen 8 değer içinde “bilimsellik” değerine Türklerin tarihi süreç içerisinde bilim dünyasına yaptıkları katkılar göz önüne alınarak değerlendirilmiştir. “Adalet” değeri, devletlerimizin kuruluş felsefelerinde bulunan ve yüzyıllar boyunca kıtalara hâkim olmalarında önemli bir güç olarak, değerlendirmenin içerisinde yer almıştır. Bir diğer değerlerden “bağımsızlık” ise özellikle 6. Sınıf ders kitabında “Türk Tarihine Yolculuk” ünitesinde yer alan devletlerimizin Çin ile olan ilişkilerinde ve bağımsız yaşama verdikleri önem çerçevesinde belirlenmiştir.

Türk tarihi ve kültürü konuları ile doğrudan ilişkisi bulunan bağımsızlık değerine; 4. 5. 6. ve 7. sınıf düzeyinde “Kültür ve Miras” öğrenme alanında her kademede yer verilmiştir. Konu ile doğrudan ilgisi olan vatanseverlik değerine ise; dördüncü sınıf düzeyinde “Kültür ve Miras” öğrenme alanında yer verilirken, altıncı sınıf düzeyinde ise “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ile “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanlarında yer verilmesi dikkat çekicidir.

2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının değerlerimiz bölümünde “kök değerler” ifadesi dikkat çekmektedir. Programda belirtilen bu kök değerler şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Programda ayrıca bu kök değerlerle ilgili olarak şu ifadeler geçmektedir: “Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.” Programda yer alan kök değerlere bakıldığında “saygı ve vatanseverlik” kök değerlerinin Türk Tarihi ve Kültürü konu alanına girdiği görülmektedir.

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Şekil 2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Türk Tarihi ve Kültürü ile İlgili Beceriler

2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan becerilerin toplam sayısı 27 olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu beceriden 8 tanesinin doğrudan Türk tarihi ve kültürü konusu ile ilişkisi bulunduğu tespit edilmiştir. Bu beceriler; “Araştırma”, “Kanıt Kullanma”, “Sosyal Katılım”, “Zaman ve Kronolojiyi Algılama”, “Empati Kurma”, “Harita Okuryazarlığı”, “Değişim ve Sürekliliği Algılama” ve “Mekânı Algılama” olarak değerlendirilmiştir.

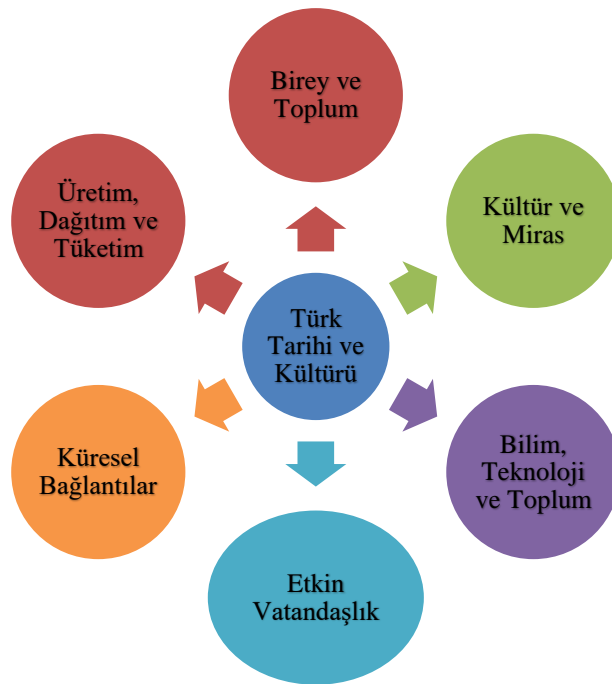
Türk tarihi ve kültürü ile doğrudan ilgili olan 8 beceriden zaman ve kronolojiyi algılama becerisine dördüncü ve altıncı sınıflarda “Birey ve Toplum” ünitesi ile “Kültür ve Miras” ünitelerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu beceriler içerisinde öğrenme alanlarına en çok yayılan becerinin “araştırma” becerisi olduğunu ifade etmek gerekmektedir. Bu beceri “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanında dördüncü sınıf kademesinden altıncı sınıf kademesine kadar yer verilerek öğrencinin günlük hayat becerisine dahil etmesi öngörülmüştür. Türk tarihi ve kültürü konusunda çağı yakalama ve gelecekle bağ kurabilme becerisini kazandıracak olan “değişim ve sürekliliği algılama” becerisinin dördüncü sınıf “Kültür ve Miras” öğrenme alanı ile yedinci sınıf “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında yer aldığı tespit edilmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan beceriler aynı zamanda Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ile de uyumlu olarak hazırlanmıştır. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi sekiz anahtar yetkinlikle donatılmıştır. Bu yetkinlikler; *anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade* olarak belirlenmiştir. Türk tarihi ve kültürü konusu açısından bu

yetkinlikler incelendiğinde iki tanesinin dolaylı olarak da olsa konu ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Bu yetkinlikler; “sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler” ve “kültürel farkındalık ve ifade” olarak söylenebilir. Bu yetkinliklerden ilki bireyler ve kültürler arasındaki yetkinlikleri ve farklılaşan toplum hayatına katılmayı, siyasal kavramlarla ilgili bilgi sahibi olup demokratik katılımı aktif olma ile ilgilidir. Kültürel farkındalık ve ifade yetkinliği ise kitle iletişim araçlarının doğru ve etkili kullanılması yoluyla duyguların yaratıcı bir şekilde aktarılması yetkinliğidir. Programda yer alan becerilerin, Türk tarihi ve kültürü konusunda öğrenme alanlarına dağılımı açısından yeterli bulunmadığı gibi Türkiye yeterlilikler çerçevesinin de bu açıdan yeniden gözden geçirilmesi gerekebilir.

3. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Şekil 3. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Türk Tarihi ve Kültürü ile İlgili Öğrenme Alanları

Sosyal bilgiler dersi öğretim programı 7 öğrenme alanı çerçevesinde yapılandırılmıştır. Bu 7 öğrenme alanı; “Birey ve Toplum”, “Kültür ve Miras”, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler”, “Bilim, Teknoloji ve Toplum”, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim”, “Etkin Vatandaşlık”, “Küresel Bağlantılar” olarak belirlenmiştir. Öğretim programının içeriği de bu öğrenme alanlarına göre biçimlenmiştir. Türk tarihi ve kültürü ile doğrudan ilişkili 6 öğrenme alanı tespit edilmiştir. Bu öğrenme alanları şunlardır: “Küresel Bağlantılar”, “Birey ve Toplum”, “Kültür ve Miras”, “Bilim, Teknoloji ve Toplum”, “Etkin Vatandaşlık” ve “Üretim, Dağıtım ve Tüketim”. Türk tarihi ve kültürü konularına yer verilmeyen “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı doğrudan coğrafya disiplini ile ilgilidir.

Türk tarihi ve kültürü konularına doğrudan yer veren “Birey ve Toplum” ile “Kültür ve Miras” iki öğrenme alanı olarak görülmektedir. Birey ve toplum öğrenme alanında; öğrencilerin mekânsal, tarihî ve kültürel faktörleri değerlendirme imkânı bulmalarına dikkat çekilmiştir. Kültür ve miras öğrenme alanında ise Türk kültürünü oluşturan öğelere, milli bilincin oluşturulmasına önem verilmiştir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında “Kültür ve Miras” öğrenme alanı temelde tarih odaklı bir öğretim alanı olarak görülebilir.

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Öğrenme Alanlarında Kazanımların Türk Tarihi ve Kültürüne Dağılımı

Öğrenme Alanı	4. Sınıf		5. Sınıf		6. Sınıf		7. Sınıf		Öğrenme Alanı Toplamı	
	Toplam Kazanım	Türk Tarihi ve Kültürüne İlişkin Kazanım	Toplam Kazanım	Türk Tarihi ve Kültürüne İlişkin Kazanım	Toplam Kazanım	Türk Tarihi ve Kültürüne İlişkin Kazanım	Toplam Kazanım	Türk Tarihi ve Kültürüne İlişkin Kazanım	Toplam Kazanım	Türk Tarihi ve Kültürüne İlişkin Kazanım
Birey ve Toplum	5	3	4	1	5	3	4	1	18	8
Kültür ve Miras	4	4	5	5	5	5	5	5	19	19
Bilim, Teknoloji ve Toplum	5	2	5	1	4	1	4	1	18	5
Etkin Vatandaşlık	4	2	4	2	6	5	4	2	18	11
Küresel Bağlantılar	4	3	4	1	4	3	4	3	16	10
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	5	0	6	0	6	0	5	1	22	1

Yukarıdaki tabloda Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan öğrenme alanlarında Türk tarihi ve kültürü konularına ilişkin kazanımların çıkarımları yapılmıştır. Türk tarihi ve kültürü konuları göz önüne alındığında kazanımlar “Kültür ve Miras” ile “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanlarında toplanmıştır. Türk tarihi ve kültürü konularına ilişkin en fazla kazanımın “Kültür ve Miras” öğrenme alanında yer verildiği görülebilir. “Etkin Vatandaşlık” ile “Küresel Bağlantılar” kazanım sayılarınca neredeyse eşit dağıtılmış iken beş kazanım ile “Bilim, Teknoloji ve Toplum” en az konu içeriğine sahip öğrenme alanı olarak göze çarpmaktadır.

“Birey ve Toplum” öğrenme alanı ile “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanı, Türk tarihi ve kültürü konuları özelinde değerlendirildiğinde bazı kazanımlarının ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Her iki öğrenme alanı da 18

kazanıma sahipken konu kapsamı ile de ilgili 8 kazanımın “Birey ve Toplum” ile 11 kazanımın “Etkin Vatandaşlık” ile ilişkisi olduğu belirtilmiştir. “Birey ve Toplum” öğrenme alanı 5. sınıf “Sosyal Bilgiler dersinin, Türkiye Cumhuriyeti’nin etkin bir vatandaşı olarak kendi gelişimine katkısını fark eder.” ile 6.sınıf “Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğin oluşmasındaki yerini ve rolünü analiz eder.” örnek olarak verilebilir. “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanında ise 4. sınıf “Ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklar.” 7. sınıf “Atatürk’ün Türk demokrasisinin gelişimine katkılarını açıklar.” kazanımları örnek olarak değerlendirilebilir.

“Kültür ve Miras” öğrenme alanında yer alan toplam 19 kazanımın hepsinin Türk tarihi ve kültürü konularıyla ilişkili olması dikkat çekmektedir. Bu öğrenme alanındaki kazanımlarla bağlantılı olarak 4. sınıf “Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele’nin önemini kavrar.” 5. sınıf “Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir.” 6. sınıf “Orta Asya’da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasi, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.” 7. sınıf “Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir.” kazanımları örnek olarak gösterilebilir.

“Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanındaki toplam 18 kazanımdan 5 tanesinin Türk tarihi ve kültürü konusuyla ilişkisi tespit edilmiştir. Bu kazanımlar ise; 4. sınıf “Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.” ile “Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.” 5. sınıf “Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerini belirler.” 6. sınıf “Sosyal bilimlerdeki çalışma ve bulgulardan hareketle sosyal bilimlerin toplum hayatına etkisine örnekler verir.” 7. sınıfta ise “Türk-İslam medeniyetinde yetişen bilginlerin bilimsel gelişme sürecine katkılarını tartışır.” kazanımları ilişkilendirilmiştir.

“Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanının Türk tarihi ve kültürü konularındaki kazanım ağırlığı nispeten yüksek düzeydedir. Bu öğrenme alanında yer alan 18 kazanımdan 11 tanesi konu ile ilgilidir. “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanındaki kazanımlara 4. sınıf “Aile ve okul yaşamındaki söz ve eylemlerinin sorumluluğunu alır.” ile “Ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklar.” 5. sınıf kazanımlarından “Bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar ile bu ihtiyaçların karşılanması için hizmet veren kurumları ilişkilendirir.” ile “Millî egemenlik ve bağımsızlık sembollerimizden Bayrağımıza ve İstiklâl Marşına değer verir.” 6. sınıf bu öğrenme alanının en çok kazanımla eşleştiği yer olarak belirlenmiştir. Bu kazanımlar; “Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nde yasama, yürütme ve yargı güçleri arasındaki ilişkiyi açıklar.” “Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları analiz eder.” Toplumsal hayatımızda demokrasisinin önemini açıklar.” “Türkiye Cumhuriyeti’nin etkin bir vatandaşı olarak hak ve sorumluluklarının anayasal güvence altında olduğunu açıklar.” ve “Türk tarihinden ve güncel örneklerden yola çıkarak toplumsal hayatta kadına verilen değeri fark eder.” 7. sınıfta “Demokrasisinin ortaya çıkışını, gelişim evrelerini ve günümüzde ifade ettiği anlamları açıklar.” ve “Atatürk’ün Türk demokrasisinin gelişimine katkılarını açıklar.”

“Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı da Türk Tarihi ve Kültürü konuları kazanımlarının ağırlıklı olarak yer aldığı bir başka öğrenme alanıdır. Bu öğrenme alanındaki 16 kazanımın 10’u Türk tarihi ve kültürü konu kapsamını ilgilendirdiği tespit edilmiştir. Bu öğrenme alanındaki kazanımlara 4. sınıf “Türkiye’nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar.” 5. sınıf “Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir.” 6. sınıf “Ülkemizin Türk Cumhuriyetleri ve komşu devletlerle olan kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkilerini analiz eder.” 7. sınıf “Türkiye’nin üyesi olduğu uluslararası kuruluşlara örnekler verir.” örnek olarak verilebilir.

“Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında yer alan 22 kazanımdan sadece 1 kazanım konu ile ilişkilendirilmiştir. Bu kazanım 7. sınıfta “Tarih boyunca Türklerde meslek edindirme ve meslek etiği kazandırmada rol oynayan kurumları tanır.” ifadesi ile ilişkilendirilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

İlkokul 4. sınıf, ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Türk Tarihi ve Kültürü konularının yerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada programda Türk Tarihi ve Kültürü konularını vurgulayan değerler, beceriler, öğrenme alanları ve bunlarla ilişkili kazanımlar incelenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan 18 değerden 8 tanesinin Türk tarihi ve kültürü konularıyla doğrudan ilişkisi olduğu tespit edilmiştir. Bu değerler; “*Bilimsellik*”, “*Bağımsızlık*”, “*Saygı*”, “*Aile Birliğine Önem Verme*”, “*Vatanseverlik*”, “*Adalet*”, “*Barış*” ve “*Estetik*” olarak belirlenmiştir. Tonga ve Uslu (2015) tarafından yapılan çalışmada özellikle 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler ders müfredatında “*bilimsellik, saygı ve barış*” değerlerinin kazanımlarla ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın diğer bir sonucu da programda yer alan becerilerle ilgili olmuştur. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan toplam 27 beceriden 8 tanesinin Türk tarihi ve kültürü konularıyla ilişkisi vardır. Bu beceriler; “*Araştırma*”, “*Kanıt Kullanma*”, “*Sosyal Katılım*”, “*Zaman ve Kronolojiyi Algılama*”, “*Empati*”, “*Harita Okuryazarlığı*”, “*Değişim ve Sürekliliği Algılama*” ve “*Mekânı Algılama*” olarak değerlendirilmiştir. Aydemir (2017) ve Aydemir ve Adamaz (2017) tarafından yapılan araştırmalarda becerilerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında tüm sınıflar düzeyinde dengeli bir dağılıma sahip olmadığını ortaya koymuştur.

Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan 7 öğrenme alanından 6’sının Türk tarihi ve kültürü konularını içerdiği tespit edilmiştir. Araştırmada değerlendirilen beş öğrenme alanında en fazla kazanımın yer aldığı “*Kültür ve Miras*” öğrenme alanı olduğu incelenmiştir. Çengelci (2012), tarafından yapılan araştırmada somut olmayan kültürel miras ile ilgili kazanımların en fazla “*Kültür ve Miras*” ünitesinde görüldüğünü belirtmiştir. Araştırmada ayrıca Türk tarihi ve kültürü konularına ilişkin kazanımların “*birey ve toplum*”, “*bilim, teknoloji ve toplum*”, “*küresel bağlantılar*”, “*etkin vatandaşlık*” öğrenme alanlarında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. “*İnsanlar, Yerler ve Çevreler*” öğrenme alanı doğrudan coğrafya disiplini ile ilgili olduğu için Türk tarihi ve kültürü konularıyla ilişkilendirilememiştir.

Araştırma öğrenme alanı, kazanımlar, değerler ve beceriler çerçevesinde değerlendirildiğinde özellikle tarih disiplininin ağır bastığı görülmektedir. Bu sonuç Demir ve Haçat’ın (2018) yaptıkları çalışmada ulaştıkları sonuçla eşdeğer olduğunu gösterir. Çünkü 6. ve 7. sınıf kazanımlarının ağırlıklı olarak tarih disiplini ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Keçe (2013), tarafından yapılan araştırma sonucunda da özellikle 7. sınıf sosyal bilgiler programının tarih disiplinindeki ağırlığa sahip olmasının çeşitli endişelerine değinilmiştir. Bu endişeler öğrencilerin tarih konularına bakışını olumsuzluğa sürükleyebilecek olan yoğunluk ve sıkışıklıktan kaynaklanmaktadır. Er ve Bayındır (2015) tarafından yapılan araştırma da yardımlaşma, vatanseverlik, tarih bilinci kazandırma, eşitlik gibi değerlere öncelikli olarak yer verilmesi savunulmuş ve tarihi kahramanların anlatımının öğrenci üzerinde örnek alma dürtüsü uyandırabileceğini savunmuştur.

Araştırmanın kültür perspektifinde değerlendirilmesinde ulaşılan sonuçlar tarihin kültürümüzle iç içe geçmesi ve sosyal bilgiler dersinin kültür aktarımında önemli bir rol oynamasıyla ilgilidir. Bu aşamada Daşdemir ve Tekin (2018) tarafından yapılan araştırmanın sonucunda sosyal bilgiler ders kitaplarında daha çok maddi kültür öğelerine yer verildiği tespit edilmiştir.

Araştırma sonucuna göre 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan değerler, beceriler ve öğrenme alanıyla ilişkili kazanımlar Türk tarihi ve kültürü konuları kapsamında değerlendirilmiştir. Bu sonuca göre Türk tarihi ve kültürü konuları ışığında 27 beceriden sadece 8 tanesinin ilişkili olması; 18 değerden sadece 8 tanesinin ilişkili bulunması kapsam açısından oldukça dar bir çerçevede değerlendirildiği sonucuna varılabilir. Türkiye yeterlilikler çerçevesinde yer alan 8 anahtar çerçeveden sadece 2 tanesinin dolaylı olarak konuyla ilgili olması da programın bir başka konu ile ilgili eksikliği olarak görülebilir. Yeni bir sosyal bilgiler programı hazırlanmak istenirse, tarih ve kültür kavramları milli tarih ve kültür ölçeğinde değerlendirilip hazırlanabilir.

KAYNAKÇA

- Aktın, K. (2016). “*Sosyal Bilgiler Derslerinde Tarih Konularının Öğretimi*”. Dursun Dilek (Ed.), Sosyal Bilgiler Eğitimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Aslan, E. (2016). “*Geçmişten Günümüze Sosyal Bilgiler*”, Dursun Dilek (Ed.), Sosyal Bilgiler Eğitimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Aydemir, M. (2017). *Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Beceriler Açısından İncelenmesi. International Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES), December, 2017; 3(2): 1-17*
- Aydemir, M. ve Adamaz K. (2017). *Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Kazanım ve Etkinliklerin Ortak ve Derse Özgü Beceriler Açısından İncelenmesi. International Journal of Field Education, 3(2), 37-59*
- Balcı, A. (2015). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler. 11. Baskı. Ankara: Pegem Akademi
- Carr, E. H. (2011). Tarih nedir? İstanbul: İletişim yayınları
- Çengelci, T. (2012). *Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Somut Olmayan Kültürel Mirasın Yeri. Eğitim Fakültesi Dergisi 25 (1). 185-203*
- Daşdemir İ. ve Tekin S. (2018). *Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Türk-Kültür Öğelerinin Kullanımı. Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi/Journal of Turkish World Studies18/1 Yaz–Summer 215-228*
- Demir, B. F. ve Haçat, S. O. (2018). *Sosyal Bilim Disiplinlerine Göre 2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Kazanımların Değerlendirilmesi. Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi. 2(2) 27-56*
- Demir, S.B. (2017). Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları. (Creswell’den çev: Selçuk Beşir Demir). Ankara: Eğiten Kitap.
- Deveci, H. (2009). *Sosyal Bilgiler Dersinde Kültürden Yararlanma: Öğretmen Adaylarının Kültür Portfolyolarının İncelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. C.8 S.28 (001-019)*
- Er, A.R. ve Bayındır, N. (2015). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretmenlerinin Tarih Konularının Öğretimine İlişkin Değer Kazanımı İle Öğretim Programı Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi . 8/4*
- İnan, S. (2014). “*Sosyal Bilgiler Eğitimi: Nedir, Ne Zaman ve Neden?*” Süleyman İnan (Ed.), Öğretmenler ve Öğretmen Adayları için Sosyal Bilgiler Eğitimine Giriş Kavramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kafesoğlu, İ. (2015). Türk Milli Kültürü. İstanbul: Ötüken Neşriyat
- Karasar, N. (2016). Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar İlker Teknikler. 31. Baskı Ankara: Nobel Yayıncılık
- Keçe, M. (2013). *Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Tarih Konuları: Öğretmen Görüşlerine Dayalı Nitel Bir Araştırma. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Güz. 11(4). 343-361*
- Keskin, Y. (2019). “*Sosyal Bilgiler Programı Tarihi ve Güncel Gelişmeler*”, T. Çelikkaya, Ç. Ö. Demirbaş, T. Yıldırım, H. Yakar (Ed.), Yeni Program ve Ders İçeriklerine Göre Sosyal Bilgiler Öğretimi I, Ankara: Pegem Akademi.
- Kılıçoğlu, G. (2014). “*Sosyal Bilgiler Tanımı, Dünyada ve Ülkemizde Gelişimi ve Önemi*”, Mustafa Safran (Ed.), Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Köstüklü, N. (2016). Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi. Konya: Çizgi Kitabevi

- Özbaş, B.Ç. (2014). *“İlköğretim Sosyal Bilgiler Derslerinde Kültürel Miras Eğitimi”*, Mustafa Safran (Ed.), Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Öztaşkın, Ö. B. (2018). *“Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler*, R. Turan ve T. Yıldırım (Ed.), Sosyal Bilgilerin Temelleri. Ankara: Anı yayıncılık
- Öztürk, C. (2007). *“Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlerarası Bir Yaklaşım”*, Cemil Öztürk (Ed.), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Yapılandırmacı Bir Yaklaşım. Ankara: Pegem Akademi.
- Parker, W.C. (2010). Social Studies Education eC21. In W. C. Parker (Ed.), *Social Studies Today: Research and practice*. New York: Routledge.
- Safran, M. (2011). *“Sosyal Bilgiler Öğretimine Bakış”*, B. Tay ve A. Öcal (Ed.), Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi
- Sunal, C.S. & Haas, M.E. (2005). Social Studies For The Elementary And Middle Grades. Pearson/Allyn & Bacon. Baston
- Şimşek, A. (2018). *“Türkiye Sosyal Bilgiler Derslerinde Tarih Öğretimi Nereye Gidiyor? Öğretim Programları Üzerinden Kısa Bir Değerlendirme”*, R. Turan ve H. Akdağ (Ed.), Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar-III. Ankara: Pegem Akademi.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (2018), *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*.
- Tonga, T. ve Uslu S. (2015). *Sosyal Bilgiler Dersinde Kazanım-Değer İlişkisi*. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)Cilt16. Sayı1. Nisan2015. Sayfa 91-110
- Turan, O. (2014). Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi. İstanbul: Ötüken Neşriyat
- Turan, R. (2018). *“Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Tarih”*, R. Turan ve T. Yıldırım (Ed.), Sosyal Bilgilerin Temelleri. Ankara: Anı yayıncılık
- Ulusoy, K. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretimi İlkeler ve Uygulamalar (Bayram Tay & Selçuk Beşir Demir, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayınları. 11.baskı
- Zarrillo, J.J. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretimi İlkeler ve Uygulamalar (Bayram Tay & Selçuk Beşir Demir, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık

EXTENDED ABSTRACT

Why do students need social studies course? Why is it not beneficial to teach social studies in this age of students by being divided into disciplines such as history and geography? The fairly simple answer to be given to such questions is this: It is the duty of the social studies course to prepare students for social life with simple and understandable information so that they can live in harmony with the society. Therefore, social studies education has a vital role in terms of educating students for the future, and its role and importance is increasing day by day (Inan, 2014). This situation may also show the importance of social studies course in preparing children for the future.

From past to present, social studies course has been at the center of a good school program. Because with the social studies course, students learn to recognize and interpret the world, people, places, cultures, systems and problems, dreams and disasters. With the prepared teaching environments, it aims to make students experience life, as well as to understand and consider the universe, to think long and critical about the problems, to take part in social life and not to fall behind others and to take equal steps. This is the main goal at every stage and at all levels (Parker, 2010). From this point of view, it may be necessary to state that social knowledge has an important role in preparing the individual for society.

In the study, document analysis method was used based on qualitative research approach. Qualitative research has basic features such as being sensitive to the natural environment, having a holistic approach, enabling perceptions to be revealed, providing analysis with qualitative data and flexible research design. The document analysis helps the research problem to be selectively understood and researched from a historical perspective (Balci, 2015). Literature review is a systematic process carried out to find, interpret and synthesize the information produced by researchers and authors on the subject under investigation and learn the current situation. The literature review can continue until the determined issues are sufficiently illuminated, the researcher becomes clear on what, why and how he will do it and what the contribution of the study will be to the literature (Karasar, 2016).

The total number of values in the 2018 Social Studies Curriculum was determined to be 18. It has been determined that 8 of these 18 values are directly related to the subject of Turkish History and Culture. These values are; "Scientificity", "Independence", "Respect", "Attention to Family Unity", "Patriotism", "Sensitivity to Cultural Heritage".

The total number of skills in the 2018 Social Studies Curriculum was determined to be 27. It has been determined that 8 of these 27 skills are directly related to Turkish History and Culture. These skills are; It has been evaluated as "Research", "Using Evidence", "Social Participation", "Perceiving Time and Chronology", "Empathizing", "Map Literacy", "Perceiving Change and Continuity" and "Perceiving Space".

The social studies course is structured within the framework of 7 learning areas in the curriculum. The content of the curriculum is shaped according to these learning areas. Six learning areas directly related to Turkish history and culture have been identified. These learning areas are: "global connections", "individual and society", "culture and heritage", "science, technology and society", "active citizenship" and "production, distribution and consumption." In these learning areas, Turkish history and culture subjects are given more space. While the learning area of "people, places and environments" that does not include Turkish history and culture subjects is directly related to geography; The learning area of "production, distribution and consumption" is related to the economy.

According to the results of the research, the values, skills and acquisitions related to the field of learning in the 2018 Social Studies curriculum were evaluated within the scope of Turkish History and Culture. According to this result, only 8 out of 27 skills are related in light of Turkish History and Culture; Since only 8 of the 18 values are related, it can be concluded that they are evaluated within a very narrow framework in terms of scope. Be located from about 8 key competences framework of the issue within the framework of Turkey's only 2 of them can be seen as a lack indirectly related to another issue of the program. If it is desired to prepare a new social studies program, the concepts of history and culture can be evaluated and prepared at the scale of national history and culture.